

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 1834/1938.

† NECROLOG.

Cu multă durere comunicăm Veneratului Cler, că preotul diecezan On. *Liviu Fogaș*, parohul bisericii române-unite sf. Ioan Botezătorul din Detroit-Mich. (America) în ziua de 24 Martie crt. a adormit în Domnul în anul al 50-lea al vieții, al 27-lea al preoției și al 12-lea al păstoririi sale în America.

Rămășițele pământești ale decedatului s'au așezat spre odihna de veci în cimitirul din Detroit-Mich.

Frățiile Voastre pentru odihna sufletului repaosatului Frate veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate.

În veci amintirea lui !

Oradea, 31 Martie 1938.

No. 1548/1938.

Acțiune pentru buna îndrumare a agriculturii.

În Consiliul de Miniștri ținut sub prezidenția Majestății Sale Regelui în ziua de 9 Martie crt. s'a hotărât să se înceapă o intensă acțiune de bună îndrumare a agriculturii, care constituie și trebuie să fie considerată principalul izvor de bogăție al Țării noastre.

Preoții noștri, ca totdeauna când este vorbă de binele neamului, își vor da tot concursul și vor colabora la această operă de interes național.

Oradea, 18 Martie 1938.

No. 1295/1938.

Confecționarea sigilelor și a stampilelor.

Spre orientarea Ven. Cler publicăm adresa On. Minister de Finanțe No. 421798-1938 comunicată Nouă de On. Ministerul Cultelor sub No. 7018 din 4 Martie 1938 cu privire la confecționarea sigilelor și stampilelor de către Monetăria Națională :

»Sesizați din nou de către Monetăria Națională referitor la dreptul acordat exclusiv acelei instituțiuni prin

Decretul Lege No. 3710/1937, de a executa stampile sau sigilii pentru autoritățile publice de Stat, județ sau comună, avem onoare a vă reaminti dispozițiunile art. 5 din Decretul Lege menționat, pe care vi le-am comunicat cu adresa noastră circulară cu No. 316.955 din 29 Noemvrie 1937.

Vă rugăm deci a pune în vedere organelor Dv. în subordine și instituțiunilor tutelate de Dv. că la 13 Februarie 1938, intră în vigoare Decretul Lege No. 3710/1937 și ca atare începând dela această dată, orice comenzi stampile și sigilii, urmează să fie centralizate și date Monetăriei Naționale.

Totodată, vă facem cunoscut că Ministerul Finanelor a dat instrucțiuni d-lui Consilier Controlor de pe lângă acea instituțiune să nu dea viza de control preventiv pentru nici o cheltuială, privind confecționarea stampilelor și sigiliilor executate în atelierele particulare.

În acest sens s'a comunicat atât Comisiunii de economii din acest departament cât și Oficiului Central de Licitație.«

p. Ministru :
(ss) *Oghină*.

p. Director general :
(ss) *Gheorghiu*.

PARTEA NEOFICIALĂ

— Spre noi canonizări. În 31 Martie a. c. Sanctitatea Sa Papa Pius XI a ținut în Vatican Consistorul semipublic pentru pregătirea solemnei Canonizări a Fericților : *Andrei Bobola*, preot din Societatea lui Isus, Martir ; *Ioan Leonardi*, preot, întemeietorul Clericilor Regulari ai Maicii lui Dumnezeu, Mărturisitor și *Salvator Da Horta*, frate laic, din Ordinul Fraților Minori, Mărturisitor. La Consistor au fost de față în afară de Cardinali, Patriarhii și vreo 50 de Arhiepiscopi, Episcopi și Abați Ordinari. După ce S. Părinte a ținut o scurtă alocuție resumând cele trei cauze, a invitat pe cei de față să-și exprime părerea cu privire la Canonizarea celor trei Fericți, ale căror minuni, vieță, și activitate dânsii o cunosc din întrunirile de până acum și din actele Cauzelor cari le-au fost distribuite mai dinainte. După ce fiecare și-a cetit votul, S. Părinte și-a exprimat mulțumirea că se poate proceda la Canonizarea solemnă a celor trei Fericți ; anunțând că, cu voia Domnului, o va și săvârși în 17 Aprilie a. c., ziua I de Paști.

Misiunile Iezuiților în China

În »Imperiul cerului«, adică în China — cu toată opreliștea de a intra cineva dintre europeni și mai cu seamă dintre Portughezi, pe la anul 1582, sub protecția unei ambasade, pătrunseră trei Iezuiți. Doi fură chemați înapoi, ca să nu fie prea bătător la ochi, și rămase acolo numai italianul Matei Ricci.

Acesta era născut la anul 1552 în Macerata, Campania Italiei. Pe când ajunse în China, avea etatea de 30 de ani. Învățase multe ramuri de științe, ca matematica, geografia, arte, filosofie; astronomie, teologie, ș. a., de cari mult se folosi în China, unde se poate numi »intemeietorul catolicismului«, care cu toate sângeroasele persecuții, nu se mai stinse de tot în vastul imperiu.

Matei Ricci, în scurtă vreme învăță limba și obiceiurile chineze. Se prezenta prin orașele Chinei în vesminte de »mandarin« și de literat chinez, mai întâi la Can-Ton, apoi la Nan-King. Cu ajutorul științelor și al invențiilor din Europa, mai cu seamă cu matematicile și artele (pictură, desen, sculptură) precum și cu scrierea de cărți în limba chineză, reuși să se impună învățaților chinezi, cari de altcum erau foarte disprețuitori de orice știință sau artă venită de din afară de hotarele Chinei.

Făcu mai multe oroloage pentru mandarinii cei mai de frunte și desemnă o hartă geografică a imperiului chinez, și scrise și un catechism în limba chineză. Mandarinii, adică nobilii din acele orașe îi făcură multe greutăți, așa că se văzu nevoit să părăsească atât Nan-Kingul cât și Kan-Ton-ul, și să meargă la Pe-King.

Darurile de artă pe cari le făcu aci nobililor îi deschiseră porțile până la palatul imperial. Iși mai dusesse și tovarăși, și atât el, cât și tovarășii săi fură bine primiți la palat.

Împăratul Chinei se minună mult de hărțile desemnate de Ricci, și îi încredință desemnarea a zece bucăți de hartă a imperiului pe pânză de mătasă, ca să-și împodobească pereții palatului cu ele și să-și vadă cu o privire întreg imperiul. Misionarul le execută, iar în locurile goale de pe pânză desemnă simbole creștine și sentințe din Evanghelii, făcând astfel pe împăratul să se gândească la religia creștină.

Propunea și matematicile într'o școală înaltă, iar în lecții se îngrijia să strecoare pe nesimțite învățături creștine printre citatele de pasagii întregi din Confucius, pe cari — se vede — le știa de rost.

Autoritatea lui Ricci creștea din zi în zi printre Chinezi. Pe ascultătorii săi aproape pe toți îi câștigă pentru creștinismul catolic, precum și pe mai mulți mandarinii, între cari pe bogatul și nobilul Paul Seu-Sin și pe un nepot al lui, tot așa de bogat și de nobil. Aceștia cu nobilitatea și autoritatea de care se bucurau

nainte altora, dădură bun exemplu multora și ajutară foarte mult pe misionari. Din propria lor avere mandarinii Seu-Sin zidiră mai multe biserici.

La 1605, în Pe-King era o Congregație Mariană, un orfelinat pentru copiii lepădați și trei principii chinezi botezați. Matei Ricci muri însă la 1610, în vârstă de 58 de ani.

Urmașii lui Ricci se bucurară de aceeași cinste și autoritate între Chinezi, mai cu seamă că în același an (1610), bazați pe studii astronomice, preziseră o întunecime de lună care se întâmplă tocmai la timpul precis, nu cum preziseră astronomii chinezi. Iezuiții și mandarinii încreștinați fură încredințați din partea împăratului cu îndreptarea tuturor hărților astronomice din imperiu. Scrierile Iezuiților erau citite cu plăcere de câtră mulți literați chinezi, iar catolicismul făcea progrese frumoase.

La 1611 se sfinți cea dintâi biserică catolică în Nan-King, dar după cinci ani, adică la 1616, în cinci provincii de ale imperiului chinez erau vreo 300 de biserici catolice, cu toate că prin multe părți izbucniră persecuții împotriva creștinilor, și mai cu seamă împotriva europenilor, cari nu erau bine văzuți de mandarinii din provincii.

La 1619 erau în China 36 Iezuiți în trei mănăstiri. Autoritatea lor crescă și mai mult prin descrierea exactă a două cutremure de pământ, și prin cartea în limba chineză a Iezuitului Lombardi despre acel fenomen.

Cel mai însemnat dintre continuatorii lui Ricci în China, a fost germanul Ioan Adam Schall (născ. la 1591), care ajunse la Macao în 1619. Acolo studie limba chineză doi ani, apoi merse la Sin-Gan-Fu, unde rămase șapte ani, încreștinând o mulțime de Chinezi și edificând și o biserică. Prin mijlocirea râvnicului mandarin creștin Paul Seu-Sin fu chemat la Pe-King, unde la 1629 primi din partea împăratului »Xun-Ki« titlul de »mandarin în tribunalul imperial de matematicieni«.

Până fu în viață mandarinul creștin Paul Seu-Sin, mandarinii păgâni nu cutezară să se ridice împotriva creștinilor și mai cu seamă a Iezuiților europeni, cari le erau multora ca un spin în ochi. La 1633 muri însă nobilul mandarin, iar păgânii se și ridicară împotriva lui Adam Schall și tovarășului său Rho. De data asta însă nemulțumirea lor nu avu nici un rezultat.

Rho muri la 1638, lăsând gata reforma calendarului chinez, lucrată împreună cu Schall, și mai multe cărți în limba chineză, între cari câteva de religie și de ascheză. Rho avu o înmormântare ca un prinț, iar Schall continuă a dirija studiile matematice, mai câștigând pentru catolicism o mulțime de nobili și de literați, și mai edificând câteva biserici; dar de catolicismul chinez se apropia o primejdie mare.

La 1644, Tatarii din Manciuia năvăliră în imperiul chinez și stinseră dinastia »Tai-Ming« prietena Iezuiților, care domnise vreo 280 de ani în »Imperiul cerului«. Pe Iezuiți îi mai protejă un timp pentru științele lor matematice, cari foarte mult plăceau și Tatarilor. Schall avea cinstea și autoritatea de care se bucurase și înainte.

La 1660 muri împăratul cuceritor din dinastia tatară. Lui — se vede — i-a urmat un fiu minor, căci imperiul era ocârmuit de patru mandarini în calitate de regenți. Aceștia erau dușmani neîmpăcați ai lui Schall, și peste tot ai europenilor și ai creștinilor. Aruncară pe Schall și pe tovarășii săi Iezuiți în prisoare, judecându-i la moarte, fiindcă au cutezat să între în China împotriva tuturor legilor, și că au stricat religia lui Confucius. Erau să fie sfârtecați de vii în bucăți, dar când era să-i execute se întâmplară după o altă trei mari cutremure de pământ, și izbuchi și un incendiu în palatul imperial. Acest fapt providențial înspăimântă pe judecători și pe popor, văzând în el un semn al cerului, și eliberară pe prizonieri.

Adam Schall muri după șase ani, adecă la 15 August 1666 în vârstă de 75 de ani.

Tânărul împărat al Chinei din dinastia tatară, îndată ce luă singur în mână frânele guvernării, începu să arate mare bunăvoință față de Iezuiți, și însuși lua lecții de matematică dela ei. Pe calomnatori îi pedepsi, iar lui Schall îi ridică un monument măreț.

La anul 1671, în colegiul matematicianilor din Pe-King în locul lui Schall ajunsă vechiul tovarăș al aceluia, Ferdinand Verbiest, german din Belgia. Acesta — cu ocazia unei răscoale chineze — inventă niște tunuri cu mult mai bune decât acele pe cari le aveau

Chinezii. Cu ajutorul acelor tunuri răscoala fu năbușită, iar vaza, stima și autoritatea Impăraților în China crescă și mai mult. Evanghelia se predica în deplină libertate prin toate ținuturile supuse împăratului, până la peninsula Coreea și printre Tătari.

Lui Verbiest îi urmă francezul Gerbillon, căruia la 1689 îi reuși să facă pace între Rusia și China. Meritele Iezuiților fură recunoscute în întreg imperiul chinez, și toți cei lipsiți de răutate și de prejudeții admirau viața exemplară a creștinilor și ceremoniile religioase, la cari lua adeseori parte și împăratul împreună cu principele Sofan, rugându-se împreună cu creștinii. La 1692 împăratul abrogă toate legile de mai înainte cari erau împotriva creștinilor. Pe atunci erau în China mai mulți de 20.000 de creștini catolici.

La 10 Aprilie 1690, papa Alexandru VII înălță episcopate la Pe-King și la Nan-King, pe care le făcu sufragane mitropoliei Goa (India), lăsându-i regelui Portugaliei dreptul patronatului, cum îl avea și în Indii.

După Iezuiți merșeră în China călugări și din alte ordine, dar în curând se născură neînțelegeri între diferiții misionari. Papa Grigorie XIII, la 1585, din prudență rezervă misiunile din China și Japonia exclusiv Iezuiților. Altor călugări misionari le interzise să meargă acolo fără învoire specială dela papa. Clemente VIII permise superiorilor generali ai Franciscanilor și ai Dominicanilor să trimită misionari din Portugalia la Goa în Indii și în China, dar în Japonia nu. Paul V la 1611 înmulți permisele, iar Urban VIII la 1633 dădu plină libertate tuturor ordinelor călugărești să-și trimită misionari unde vreau.

N. Lupu.

Noul „Index al cărților oprite“

Zilele aceste a apărut în tipografia poliglotă Vaticană, noul »Index al cărților oprite«, complectat până în Februarie a. c.

În partea introductivă, — cum cetim în L'Osservatore Romano din 25. 3. 38, de unde transcriem aceste rânduri — elegantul volum de pag. XXVIII—508 conține: o importantă prefață scrisă de Cardinalul Merry del Val despre necesitatea și îndreptățirea censurei eclesiastice a presei; principalele dispoziții ale Codului de Drept Canonic privind aceasta censure, Instrucțiunea Sf. Oficiu despre lectura sensuală și o interesantă pagină de istorie despre condamnarea mișcării „l'Action Française“.

Între legile canonice privitoare oprirea cărților rele ori primejdioase pentru integritatea învățaturii și moralei catolice, merită o deosebită atențiune can. 1399 transcris în întregime în introducerea volumului de față și care poate fi socotit ca partea generală a Indexului Cărților Oprite.

În acest canon sunt înșirate 12 categorii de cărți cari și ele cad sub aceeași osândă care lovește cărțile indicate cu numele în Index, și cari prin urmare pot fi socotite la fel oprite de legea pozitivă bisericească.

Cad deci în mare greșală aceia, cari cred că ajunge a consulta Indexul nominativ al cărților oprite pentru a ști dacă o anumită carte e oprită ori nu de Biserică. Trebuie a mai vedea dacă cartea din chestiune face ori nu parte din careva categorie prevăzută în decretul general ale can. 1399.

Prin urmare Indexul nu e și nu poate fi un catalog complet al tuturor cărților rele ce se publică în diferite țări, ba nici al celor mai rele. E de lipsă un motiv deosebit pentru ca Autoritatea eclesiastică competentă să osândească printr'un decret special o carte care poate fi deja cuprinsă în una din categoriile decretului general. Adesea prilejul condamnării unei cărți este denunțul făcut de un cleric ori laic care supune cercetării S. Scaun o carte pe care o socoate primej-

dioasă credinții ori bunelor (moravuri. S. Scaun în a se pronunța ține seamă de multe elemente și mai ales de paguba sufletească generală pe care o poate face credincioșilor o carte, fie prin conținutul ei, fie prin expunerea vicleană a materiei, fie pentru alte împrejurări deosebite. De aceea Indexul, cu tot caracterul său fregmentar și ocazional, rămâne un document istoric de o excepțională importanță, întrucât reflectează lupta susținută de Biserică în cele din urmă trei veacuri, pentru a feri și apăra întregitatea învățurii creștine și curățenia moravurilor împotriva presei, cel mai puternic instrument de corupție a credinței și învățăturilor creștine.

Cine citește o carte oprită, fie de S. Scaun, fie de vre'un chthriarh, calcă o gravă lege bisericească, afară de cazul că are învoirea cuvenită, care însă nu scuză deloc opreliștea dreptului natural de a ceti acele cărți cari pun în ocazia proximă de a păcătui (can. 1405).

Neopăganismul german

Episcopul din Trier, Ex. Sa Bornewasser într'o cuvântare pe care a ținut-o recent în catedrala sa, a trecut în revistă experiențele anului trecut precum și perspectivele celui de față.

Două preocupări — spune distinsul lerarh — au întunecat anul ce s'a încheiat și aruncă umbră amenințătoare și asupra celui ce începe: campania ce ținde să cucerească tinerimea și aceea care asaltează deadreptul creștinismul. »Anul 1937, menit de regim pentru cucerirea tinerilor pentru Stat, în realitate a fost un an de război împotriva tinerimei catolice, »împotriva drepturilor și a datoriilor bisericii și a părinților în educarea tinerilor. Biserica nu poate renunța la drepturile sale de a educa tineretul; dacă ar face aceasta ar trada spiritul și voința lui Cristos. Va trebui poate să se plece în fața forței dar nu va putea fi nicicând zdrobită«. Recapitulează apoi, în fugă, fazele luptelor trecute. Expunerea pe care o face va rămâne un document netăgăduit despre prigonirea religioasă pe terenul școlii. Va veni o zi — spune episcopul — în care toți își vor da seamă ce patrimoniu prețios de cultură strămoșească s'a risipit în 1937, și cât va fi de greu de refăcut. În prezent — continuă — se arată noui primejdii cari cu doi ani înaintea nu se puteau prevedea. S'au prăznuit sărbători solstițiale, sărbătorile focului, ca la vechii păgâni, cari sunt un atac fățiș împotriva celui mai adânc mister al credinții noastre: întruparea Domnului. Publicația oficială a organizației tineretului statului, *Führerdienst*, precizează scopul acestor sărbători: »Trebuie să-i învățăm pe copiii noștri să purifice ideea nopții sfinte« de toate elementele pe cari exagerările confesionale le-au sădit în creerul poporului german. Se urmărește, deci, ștergerea amintirii nașterii Răscumpărăto-

rului din mintea copiilor, pentru a o înlocui cu sărbătoarea veche germană a focului. Amintește apoi credincioșilor că datoria ceasului de față e să fie tari în credință, căci »biruința noastră e credința noastră«. Catolicii de azi au o mare misiune de care trebuie să se facă vrednici. Nepoții târzii vor trebui să spună că ei au știut s'o împlinească cu demnitate, salvând comora religioasă strămoșească și transmițându-o neatinșă urmașilor. Episcopul e sigur că poporul său îi va fi credincios. Această siguranță îl îndreptățește să repete cuvintele S. Ciprian, cel dintâi episcop martir al Africei: »Un Episcop care apăra Evanghelia lui Isus Cristos și păzește poruncile lui, va putea fi ucis, dar nu va putea fi subjugat«. Deci credință și încredere.

Pelerinajul

la mănăstirea din Drăgești

închinată Sfântului Anton de Padua, anul acesta

se va face

la 13 Iunie,

a doua zi de Rusalii

Instrucțiuni

pentru sărbătoarea Sf. Gheorghe

În anul 1938, sărbătoarea sf. Mucenic Gheorghe din ziua de 23 Aprilie, cade pe Sâmbăta Mare. Din pricina aceasta sărbătoarea se transpune pe ziua de 25 Aprilie a doua zi de Paști, deci în 23 Aprilie n'avem sărbătoare legată.

În Sâmbătă patimilor, deci, se săvârșește în întregime Rânduiala prescrisă pentru aceasta zi din Strașnic *adică* Liturgia Sf. Vasile cu Vecernia, Paremii în două grupuri. După grupul I versetul: Să cântăm Domnului..., după grupul II versetul: Pe Domnul lăudați-l... Câți în Cristos. Apostolul și Evanghelia zilei. Heruvicul: Să tacă... Axion: Nu te tângui... Cuminicar. Sculatu-s'a... și deslegarea zilei.

In 24 Aprilie ziua de Paști se cântă toate ale sărbătorii din Pentecostar, dar Insăratul de Duminecă se modifică așa: *La Doamne strigat-am* punem 3 Stihiri ale învierii și 3 ale Sfântului Gheorghe din Mineu (23 Apr.) Mărire — Și acum dogmatica vers. 2. Prohimenul Paștilor. Paremiile Sfântului din Mineu apoi Evanghelia Paștilor. *La Stihavnă* o stihină a învierii, Stihirile Paștilor. Mărire — Și acum. cu Cristos a înviat apoi Mărire Troparul Sfântului din Mineu, Și acum a Născ. dela Trop. v. 4. Opust.

Luni 25 Aprilie la Mănecat, începem ca la Sf. Paști. Ectenie. Troparele ca Dum. la Ins. Polieleul cu Pripelele sârb. Antif. v. 4 cu prohimenul sârb. Sfântului din Mineu. Evanghelia sfântului. Invierea lui Cristos. Mărire: Pentru rug. purt. de chinuri Gheorghe... Și acum: Pentru rug. Născ. de Dumnezeu... Ectenia: Mântuește... Canonul Paștilor (numai Catavasiile). Luminăt. Paștilor și a Sfântului. Laudele înv. și ale Sfântului, apoi Stihirile Paștilor și opust.

La Liturghie Ap. și Ev. întâi cele din Lunia săpt. luminate și apoi cele ale sârb. Sfântului Gheorghe.

— Misă —

CRONICI

— **Congresul internațional al ziaristilor catolici.** Al treilea Congres internațional al ziaristilor catolici ce avea să se țină în Viena între 20 și 23 Mai s'a amânat. Consiliul *Uniunii Internaționale a Presei catolice* se va întruni la Budapesta, cu prilejul Congresului Euharistic mondial, pentru a hotărî asupra noii convocări. Ordinea de zi stabilită în ședința din urmă a Consiliului rămâne neschimbată în ceea ce privește lucrările sesiunilor și a adunării generale.

— **Un protestant slăvește enciclica „Quadragesimo anno”.** D. Gault Macgowan dela cotidianul *New-York Sun*, protestant, a ținut în Seminarul S. Maria din Baltimora în fața a 300 profesori și studenți o interesantă conferință.

Dânsul a expus situația spaniolă pe care a putut s'o cunoască în urma deselor călătorii făcute pe teritoriul republican în calitate de membru al comitetului de neintervenție și a încheiat că »Enciclica Sfântului Părinte *Quadragesimo anno* conține adevărul secret care poate aduce pacea atât în Spania cât și în alte părți ale lumii«.

— **„Profesoară de ateism” în Moscva.** Publicația *Kirchendienst* aduce din Moscva știrea că co-

munistă Ana Nikolajewna Vasilschuk, în vrâsta de 38 de ani, a fost distinsă cu titlul de »profesoară de ateism«, Distincția aceasta a primit-o ca semn de recunoștință pentru lucrarea cu titlul: »Biserica susținătoarea imperialismului mondial«. In această carte biserica e obiectul celor mai josnice atacuri, d. p. că exploatează poporul, iar misionarii sunt calomniați în chipul cel mai ordinar.

— **Intregirea Capitlului din Cluj.** La 27 Martie a. c. s'a făcut cu mare solemnitate înscăunarea nouilor canonici ai Bisericii Catedrale din Cluj: Rev. mul Dr. Titus Mălai, profesor la Teologie și Il. mul Dr. Emil Iuga, prelat papal, fost Consilier eclesiastic la Legația regală română pe lângă S. Scaun, numiți încă în ședința Capitulară din 19 Ianuarie a. c. Actul înscăunării l-a savârșit însuși Ex. Sa Episcopul Iuliu Hossu al Clujului, în cadrele sfintei Liturghii pontificale. Prin aceste numiri se completează scaunele rămase vacante în urma trecerii la pensie a Rev. milor Grigorie Pop și Dionisie Vaida. La mulți ani!

— **Sf. Misiuni la Catedrală.** Anul acesta predicile din săptămâna mare în Biserica Catedrală le va ține Rev. mul Dr. Titus Mălai, canonic în Cluj. Ele vor începe în seara de Florii și se vor termina cu predica dela Prohodul Domnului din Vineria Mare.

— **În Polonia numai creștinii pot face comerț cu obiecte de cult religios.** Parlamentul polonez a votat de curând o lege, în temeiul căreia singurii cari pot vinde obiecte destinate cultului religios sunt creștinii, nu și Evreii, cari abuzau de libertatea ce o aveau mai înainte. Sensibilitatea creștină nu poate admite ca oameni cari au o atitudine de pură negație în fața cultului creștinesc, a celui catolic în deosebi, să profite până și de sentimentele de evlavie ale ei. De aici, această măsură severă (K. A. P).

— **Păr. Ilie Dăianu,** protopop pensionar în Cluj, publicist de mare merit, întemeietor și conducător de ziare și reviste, personalitate culturală proeminentă, a împlinit la 9 III 1938, șaptezeci de ani de viață. Cu acest prilej, presa românească a avut delicate și bine meritate atențiuni pentru unul din Nestorii ei. Remarcăm frumoasele contribuții ale »Decalogului« din București și ale »Nouei Gazete de Vest« din localitate. Ne asociem și noi la aceste frățești urări de bine, regretând că spațiul redus nu ne îngăduie să stăruim mai mult asupra acestui important eveniment.

— **Doi preoți francezi distinși.** Unul e canonicul Etienne Drioton, profesor la Institutul catolic din Paris, egiptolog savant, însărcinat de Statul francez cu direcția serviciului de antichități din Egipt. Al doilea e R. P. G. de Jerphanion, S. I., profesor la Institutul pontifical oriental din Roma, cercetătorul vechei arte creștine din Antiochia și Capadocia, în deosebi a bi-

sericilor rupestre adică din peșterile Asiei minore, amic al României, care a conferențiat la București, Cernăuți și Oradea. Ambii au fost aleși membri ai Institutului Franței, anume la »Académie des Inscriptions et Belles Lettres«. Felicitări!

— **Convertirea la catolicism a unui savant Olandez.** De curând a murit la Diest (Olanda) un istoric bine cunoscut Dr. Henri Obreen. Acesta de mai mult timp spusese soției sale că nu dorește să vină la căpătâiul său nici un pastor calvinist. Cu el împreună se găsea și un preot catolic. Imprietenindu-se cu acest preot, tămăduit în mod miraculos, prin rugăciuni făcute către S. Ioan Berchmans, de fel și el tot din Diest istoricul Obreen l-a rugat să-l mai cerceteze. Urmarea a fost un șir de prietenești convorbiri religioase, la sfârșitul cărora el ceru să fie primit între credincioșii catolici. »Toată viața mea« — zise învățatul istoric — »am simțit un mare gol sufletesc; acum, după convertire, sunt mângăiat și fericit. Dacă Dumnezeu îmi va mai da zile de trăit, n'aș mai trăi pentru știință, ci pentru a rapândi între frații mei Olandezi adevărul credinței catolice«. De ce sunt asemenea cuvinte testament, iar nu program de acțiune și mărturisire de credință pentru atâția învățați?

— **A cincia săptămână pentru Orientul Creștin.** Asociațiunea catolică italiană pentru Orientul creștin, prezidată de Em. Sa card. Luigi Lavitrano, arhiepiscop de Palermo organizează în acest an a' cincia săptămână de studii și rugăciuni în orașul florilor, la Firenze. Cu plăcere menționăm că, în frumosul și bogatul program al acestei săptămâni, se dă atențiune deosebită și Bisericii Românești. La 29 Aprilie a. c. orele 21, în Biserica San Lorenzo, M. Butchewich dă un mare concert de cântări melurgice și populare: rusești, etiopene rufene și române, iar în ziua următoare 30 Aprilie, orele 9, preoții și clericii Colegiului Pontifical Român din Roma vor celebra o sfântă liturghie. Dacă ar fi și o comunicare despre problema unirii religioase a Românilor cu biserica Romei, interesele noastre ar fi și mai bine reprezentate.

— **L'osservatore Romano.** (7-8, 2, 1938) aduce la loc de frunte, în pagina primă, întâiele trei coloane, cartea de mărturie a clerului întrunit în sinod diecezan la Oradea (14-15. 1. 1938), iar în pagina a treia o interesantă corespondență despre serbările jubileului de 25 ani de episcopat ai Exc. S. I. P. S. Valeriu Traian. Această corespondență aduce și un foarte bine reușit portret al I. P. S. Sale.

— **Misiuni în Chieșd.** În zilele de 24-27 Martie a. c. credincioșii noștri din Chieșdul păr. Victor Lungu au avut parte de bucuria sf. misiuni. Vestitorul cuvântului dumnezeesc a fost M. On. Domn. Gheorghe Barna, prof. la Academia noastră teologică. Despre rezultatul lor îmbucurător grăesc cele 411 împărtășiri, multe într'o parohie unde abia acum începe

o inviorare a vieții religioase datorită zelului parohului local. Cu ascultarea mărturisirilor s'au osârdit, în afară de păr. predicator, M. On. D. Valeriu Coposu, adm. protopopesc tractual, On. V. Filip din Corund și V. Gherman din Sighetul Silvaniei.

— **„Falanga Sf. Cruci“.** În Dumineca Sf. Cruci, la 27 Martie a. c. »Falanga Sf. Cruci« a elevilor dela Șc. Normală Unită, sărbătorindu-și hramul, a dat în sala festivă a numitei școale o foarte potrivită și bine reușită serbare. În fața numerosului public, în frunte cu Ex. Sa Episcopul Valeriu Traian Frențiu, președintele Falangei, elevul Gheorghe Pop cl. VIII-a, rostește cuvântul de deschidere, urmat de un elegant program constătător din câteva tablouri vii, reprezentând scene din Patimile Domnului, și coruri mixte dirijate cu istețime de elevul V. Coste cl. VII-a. La urmă elevii: I. Romaniuc cl. VIII-a, V. Coste cl. VII-a, E. Onac cl. VI-a, Gh. Piț cl. VII-a, C. Lihor cl. VI-a, V. Pușcaș, M. Săsărean cl. III, A. Marchiș, V. Zoicaș și A. Balint au interpretat cu multă dibăcie și gust piesa »Puterea Crucii«: scene din prigonirea creștinilor în zilele noastre. Meritul întregii serbări le revine Fraților Școalelor Creștine, cari au înființat aceasta asociație printre elevii Școalei Normale.

— **Activitate mariană în Sălaj.** Șimleu. În 25 Martie c., Bunavestire, Armata Maicii Domnului cu numele: »Reuniunea Mariană Intrarea în Biserică« din Șimleul-Silvaniei, s'a întărit prin cele 50 noi membre promovate solemn la Liturghia pontificată de Revs. Vicar Petru Cupcea. Se observă din ce în ce un interes mai mare pentru cultul P. C. Fecioare, ce se poate constata nu numai cu ocazia promovărilor, ce se fac de două ori pe an, ci mai ales cu ocazia Rugăciunii Rozarului sau în Paresimi a rugăciunii: Calea Crucii. Dumnezeu răsplătească oboseala și jerfa vrednicei Prezidente: D-na Silvia Iepureanu.

Cehei. În după amiază zilei de Bunavestire, la Vecernie, Rev. Vicar Petru Cupcea a făcut promovării în Reuniunea Mariană din Ceheiul Păr. Romul Erdelyi. S'au promovat 48 membre și sunt în pregătire de a se promova și mai multe, datorită zelului mare cu care lucrează D-na Prezidentă Elena Fănățanu, învățătoare în loc.

Cel mai frumos cadou de Paști

Cartea de rugăciuni

Flacăra Credinței

de Can. Dr. Aloisie L. Tăutu

Ediție simplă 50 Lei; Lux: 250-300 Lei.

Se poate comanda la Soc. »Sf. Ioan Gură de Aur« Oradea, Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

BIBLIOGRAFIE

— *Dr. I. Schuster, Istoria biblică pentru clasele primare catolice.* Din nou prelucrată de G. Mey. Trad. Păr. B. Vineri, preot franciscan. „Serafica“, Săbăoani, Roman, 256 pagini în 8° + 4 pag. hărți, 50 lei.

Fiii S. Francisc scot în tipografia lor „Serafica“ din Săbăoani—Roman, cu ajutorul editorului B. Herder din Friburg-Breisgau (Germania) această excelentă istorie biblică, splendid ilustrată, recomandată călduros nu numai de arhiepiscopul aumitului oraș de reședință german, precum și de număroși alți episcopi, ci de toți cari au consultat-o în vreo împrejurare sau alta. Nu putem face decât s'o recomandăm la fel și noi.

— *Dr. Ilie Dătonu, Timoteiu Cipariu.* La a 50 aniversare dela moartea lui (3. 9. 1937). București, 1937, 35 pagini, 20 Lei. Harnicul publicist, păr. I. D. rețipărește din „Decalogul“ interesantul său studiu asupra lui T. Cipariu, părintele filologiei române. La dreptul vorbind, autorul se restrânge numai la pasiunea marelui filolog pentru limba românească și nu arată meritele lui științifice. T. C. nu e un om de știință oarecare, aducând anumite contribuții ce nu pot fi ignorate de istorici și de filologi; nu, el e creatorul unei noi științe: istoria limbei. Sunt foarte impresionante amintirile personale ale autorului asupra bătrânului T. C., precum și spicuirile din amintirile puțin cunoscute (Coșbuc, Eminescu, Artimon Blășian, Ambrosie Chețianu, D. Scurtu) ale altora. Toate acestea fac ca acest studiu să fie, alături de cele închinat pe vremuri de Alex. Odobescu, I. Blanu, Aug. Bunea, I. Rațiu, iar mai nou de D. Karnabatt și A. Lupeanu, o contribuție din cele mai frumoase și substanțiale, care nu va putea fi trecută cu vederea de cercetătorii serioși ai vieții și activității lui T. C.

— *Dr. Ilie Dătonu.* Forțele latinității regeneratoare. Un suflet eroic uitat: *Dr. Ioachim C. Drăgescu.* Retipărit din „România Eroică“ Cluj 1938 (nr. 8), 8 pagini în folio, 6 lei. După câteva note bio-biblio-grafice, se analizează broșura „Doruri și speranțe“ (Torino 1870) și broșura „Publiu Ovidiu Nasono“ (Constanța 1887) cu darea de seamă despre serbarea desvălirii monumentului lui Ovidiu, la sfârșit se reproduce un document politic rar: Apelul dela Torino (1869) făcut de doctorul Drăgescu pentru a nu intra în parlamentul unguresc din Buda-Pesta. În post scriptum se aduc mulțumiri postume regretatului Iulian Marțian, unul din întemeietorii Muzeului Someșan din Năsăud.

— *Angelo Mercati.* Studi e testi, 70. La provenienza di alcuni oggetti delle collezioni vaticane. Città del Vaticano. Biblioteca Apostolica Vaticana MDCCCXXXVI 48 pagini în 8°.

Funcționarii Bibliotecii Vaticane publică o foarte interesantă colecție de studii și texte asupra tesaurelor aflătoare în numita Bibliotecă. Prezenta fascicolă e a 70-a dintr'o lungă și valoroasă serie. Ea e scrisă de Angelo Mercati, fratele cardinalului Ioan cu același nume, fost prefect al Bibliotecii Apostolice. Această cercetare e închinată Eminentului său frate precum și Em. S. Card. Eugen Tisserant pro-prefect al aceleiași Bibliotecii cu ocaziunea înălțării lor la demnitatea de cardinali. Se arată, anume, cum a cumpărat marele Papă Pius IX cu 100.000 de franci prețioasa colecție de obiecte sacre provenind din mănăstirile suprimate în al patrulea deceniu al secolului trecut în Elveția: Muri și Wettingen în cantonul Argovia, Rathausen și Sankt Urban în cantonul Lucerna și Kreuzlingen în cantonul Turgovia. Colecțiunea a fost atât de bogată, încât, pentru vânzarea lor, se imprimase chiar un catalog. Solicituidinea discretă a pontificalului a împiedecat însă această profanațiune. Obiectele sacre ajungând la Roma, parte ornează diferitele capele de acolo, parte au fost donate de nemuritorul

papă episcopilor și bisericilor sărace. E sigur că și crucea cea mare de argint intraurit, purtând armele Papii Pius IX și având precum se crede, relicve din Sfânta Cruce, donată catedralei noastre în 1858, e și ea de această proveniență. (ig).

— *Prof. Petre Dejeu, Monografia municipiului Oradea și județului Bihor.* Vol. II. *Instituțiunile culturale din munciplul Oradea și județul Bihor.* Descriere monografică pe 318 pagini cu 4 hărți în text, 137 gravuri, 10 documente și 6 texte în fotolitografie, Oradea 1937, 500 lei.

D-l Prof. P. D. și a propus să tipărească în o serie întreagă de volume monografia municipiului Oradea și a județului Bihor. În alte părți, această sarcină și-o asumă primăriile și consiliile județene. În lipsa unei inițiative oficiale, iată una în adevăr remarcabilă particulară. După volumul I de 335 pagini admirabil ilustrate, închinat cultelor religioase din Oradea, precum și diferitelor lor așezăminte, acum ne dă al II-lea vol. nu mai puțin interesant, închinat școlilor de diferite grade și nuanțe. Din tabloul statistic final, vedem care e situația școlară din Oradea la 1. 5. 1937. Școli de stat: 39 cu 305 profesori și 8455 elevi; particulare: 43 cu 175 profesori și 4500 elevi; militare 2 cu profesori-ofițeri și 800 elevi. — Cuvinte deosebit de drepte și temeinice are autorul despre Biserica noastră și școlile ei. Publicând în traducere românească bulla „Indefessum“ (17. 6. 1777) a nemuritorului papă Pius VI, autorul scrie că ea „din izvorul nesecat al civilizației romane și culturii creștine, dela Roma Eternă, ne dă un focar abundent pentru luminarea Românilor din aceste ținuturi ale Bihorului. Intr'adevăr, Episcopatul Greco-Catolic-Unit de Oradea n'a fost o simplă organizație religioasă sau oracol grecesc: el a fost un așezământ cultural, care a întemeiat instituțiuni culturale seculare, directivând poporul românesc pe drumurile eterne ale culturii și civilizației romane creștine. El a scos poporul românesc din rătăcirile puse la cale de popii greci și bulgari schismatici și din întunerecul superstițiilor bisericii „ortodoxe“ orientale schismatice; el ne-a dat alfabetul latin, scoțând din Biserica Română bucoavnele cirilice și limba slavă liturgică, care ne înfățișa lumii ca pe un popor slav, iar nu latin, după cum este întreg geniul și temperamentul poporului românesc“. Frumoase și noble cuvinte ieșite din pana unui scriitor luminat și Român adevărat. — Și ce să zicem despre gravurile și fotolitografiile ce împodobesc acest volum, dintre care multe acum văd mai întâi lumina zilei? E un adevărat album cultural și istoric ce nu poate lipsi din biblioteca nici unui cărturar bihorean care se respectă. De aceea să nu-și pregete a și-l procura dela autor (Oradea, Str. Ciorogariu 13) cu suma de 500 lei.

A apărut

Din Presa Periodică în România

de

Can. IOAN GEORGESCU

Vol. în 8° pag. 220. Prețul 60 Lei, plus porto.

Se poate comanda la

»Vestitorul« Oradea, Parcul Ștefan cel Mare 8.

ADMINISTRATIVE. Chitanțele pentru rata I. a abonamentului On. oficii parohiale la „Vestitorul“, au fost trimise M. On. oficii protopopești.

AVIZ

În cauza participării la Congresul euharistic XXXIV.

Deoarece, din propria lor inițiativă, mulți dintre catolicii români doresc să ia parte la al XXXIV-lea Congres Euharistic, iar participarea în condiții favorabile nu se face decât în grupuri organizate: ca Români noștri să nu fie nevoiți a se încadra în grupurile minoritare, Compania de Voiaj „Europa” a hotărât organizarea unui grup al Românilor de rit oriental, în următoarele condițiuni:

1. Costul călătoriei.

București—B-Pesta	Lei 1.876—
Brașov—B-Pesta	Lei 1.756—
Tg-Mureș—B-Pesta	Lei 1.547—
Cluj—B-Pesta	Lei 1.402—
Timișoara—B-Pesta	Lei 1.293—
Satu-Mare—B-Pesta	Lei 1.322—
Arad—B-Pesta	Lei 1.228—
Oradea—B-Pesta	Lei 1.228—

În prejurile de mai sus intră: pașaportul colectiv, călătoria cl. III în vagoane speciale capitonate, legitimația pentru congres, insigna și viza ungară.

Pentru a intra în pașaportul colectiv, fiecare participant va purta asupra sa o simplă legitimație valabilă, provăzută cu fotografie; fie carnetul cfr. livretul militar, permisul de conducere de automobile sau alt certificat emanat dela o autoritate publică.

2. Pensiune (locuință și masă) pe 5 zile plus o masă în ziua sosirii sau plecării:

- a) În institute cl. I. Lei 2.079—
b) În institute cl. II. Lei 1.733—

La categoria a) se înțeleg dormitoare cu paturi despărțite prin perdele, masa la amiază 4 feluri, seara 2 feluri; la categoria b) dormitoare obișnuite, paturi complet echipate, separat pentru bărbați, femei sau preoți, masa la amiază 3 feluri, seara 2 feluri.

c) În căminuri de pelerini:

Categoria 1. dormitoare fără paturi, numai cu șaltele și perne de paie, cu cearșafuri și paturi; masa la amiază 3 feluri, seara 1 fel Lei 1.056—

Categoria 2. ca mai sus, fără cearșafuri și pături; masa e și la amiază un fel Lei 528—

- d) Numai locuință, fără masă, în căminuri de pelerini,
categoria 1. Lei 495—
categoria 2. Lei 165—

3. Servicii diverse.

(Primul e obligator celelalte facultative).

- a) Transport gară-locuință, dus-întors Lei 99—
b) Transport la diferite ceremonii și întruniri Lei 300—
c) Locuri rezervate la procesiunea pe Dunăre Lei 66—
d) Locuri rezervate la diferite întruniri Lei 165—
e) Vizitarea orașului 1/2 zi Lei 262—
f) Excursiune la muntele S. Ioan Lei 212—

Plecările: 24 Maiu, înapoierile 30 Maiu. Orariile definitive se vor anunța ulterior.

4. Inscriserile se vor face prin oficiile parohiale sau direct la biroul Europa, Lugoj, comunicând următoarele date:

- a) Numele.
b) Prenumele.
c) Profesiunea.
d) Adresa.
e) Locul și anul nașterii.
f) Ce fel de act de identitate posedă (cu indicarea numărului).
g) La care dintre gărilor indicate ia trenul pelerinilor?
h) Cum dorește să fie găzduit?
i) Ce servicii facultative (dintre cele de sub p. 3, b—f) dorește?

Inscrierea are să se facă fără amânare, cel mult până la 10 Aprilie, ca pe 15 Aprilie biroul „Europa” să fie în posesia tuturor înscrierilor și a banilor. De aceea, deodată cu înscrierea, se vor depune sau trimite pe adresa biroului Europa și banii pentru călătorie, pentru găzduire și pentru toate serviciile cerute.

Onoratele oficii parohiale sunt rugate a primi înscrierile și banii, trimițându-le la biroul „Europa”, Lugoj pe data de 12 Aprilie. Se pot reține cheltuielile avute. Pe fiecare înscriere vor aplica sigilul parohial.

Preoții români uniți se vor anunța și separat la Rev. prepozit Dr. Nicolae Brinzeu, comunicând în care zile doresc să servească la biserica rezervată Românilor.

**BIROUL DE VOIAJ
„EUROPA”
LUGOJ**

BANCA „UNIREA” S. A. ORADEA

Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1937.

Activ: Cassa numerar 262.939, Disponibil la B. N. R. 9768, Titluri românești cotate la bursă 26.000, Plasamentul Fondului de rezervă 26.000. Cambii fără garanții 1.374.690, Cambii garantate cu ipotecă 923.300, din care reescontat 271.000, Debitori fără garanții 1.452.094, Debitori garanți cu ipotecă 953.658, Debitori beneficiind de moratoriu 16.685.176, Imprumuturi pe termen lung 3.717.670, Conturi diverse 149.771, Mobilier și rechizite 248.942, Total: 25.830.008.

Conturi de Ordine: Cauțiuni statutare 390.000, Efecte în gaj în portofoliu 1.835.550, Ipotece ces. garanții 15.528.500, Debitori de titluri 1.220.500, Depozite de titluri 194.000, Efecte spre incasare 4.500, Titluri în gaj 43.500, Total: 19.216.550.

Pasiv: Capital social 10.000.000, Fond de rezervă 35.530, Fond special pt. creanțe dubioase 333.594, Fond de pensii 185.664, Alte fonduri 843, Depuneri spre fructificare din țară cu livrete pe termen 13.326.441, Creditori din țară 1.412.210, Angajamente de reescont la B. N. R. 271.000, Conturi diverse 194.983, Conturi transitorii 37.930, Sold 31.813, Total: 25.830.008.

Conturi de Ordine: Deponenți de cauțiuni statutare 390.000, Deponenți de efecte în gaj 1.835.550, Deponenți de ipotece ces. garanții 15.528.500, Deponenți de titluri în gaj 43.500, Deponenți de titluri 1.414.500, Remitenți de efecte spre incasare 4.500, Total: 19.216.550.

Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1937.

Debit: Cheltueli de Administrație: Salarii și indemnizații 271.512, Diverse 81.758, Dobânzi plătite la Depuneri 189.148, Dobânzi plătite la reescont 15.730, Impozite și taxe 14.909, Beneficiul net 31.813, Total: 604.870.

Credit: Dobânzi incasate dela Debitori 136.241, Dela Portofoliul de Scont 451.898, Comisioane 1681, Venitul portofoliului de titluri 4.050, Beneficii diverse 11.000, Total: 604.870.

Consiliul de Administrație.